

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, praecipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Cap. VI. Quomodo impedimenta Zelum animarum retardentia sint removenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](#)

CAPUT VI.

**QVOMODO IMPEDIMENTA ZELVM
ANIMARUM RETARDANTIA
SINT REMOVENDA.**

I. **M**ulta quidem sunt, quæ non paucos à cura Animarum; Marque adeò ab Apostolica Conversatione absterrent; sed omnia ferè impedimenta hujusmodi ad quinque sequentia revocari possunt.

II. Primum igitur impedimentum meritò censetur *nimum quietis, soliditudinis, & orationis desiderium*; hæc enim, cum non confistere videantur posse cum procuratione alienæ salutis, hoc ipso non leviter ab hac cura retrahunt eos, qui ejusmodi desiderio quietis & orationis sunt accensi. Ad quod impedimentum removendum bene notanda in primis est S. Laurentij Justiniani de casto connubio c. 12. sententia: *Anima, inquit, qua lucrata est Verbo. Verbo fructificare conatur, quoties se offert causa. Quandocunq; impellitur seu vocatur à Verbo, non minus ardenter, quam prudenter postponit se, sua interponit, ut faciat Proximo, ut Proximi fecundetur profectibus. Nullo quidem exercitio occupatur congruentius sponsa, quam cum animarum intendit lucris. Hoc etenim Sacrifício nihil maius, nihil suavius Verbo redolet. Vnde Petro, cum diceret: amas me? illéq; responderet: Domine, tu nō sti omnia; tu scis, quia amo te; ipse mox intulit: Pasce oves meas. Nihil amans ardenter carius potuit committere, quam illud, propter quod, exinaniri voluit, & mori. Quod ipsum confirmans S. Chrysostomus ep. 54. quā Gerontium Presbyterum ad iter pro animarum salute suscipiendum hortabatur, post alia sic ait: *Hujusmodi peregrinationes suscipere, longè præstantius est, atque conducibilius, quam domi desidere. Illic enim degens etiam hac habere potes, qua nunc habes, hoc est, jejunium, vigilias, cateraque Christiana Philosophia genera; domi autem desidens ea lucrari non potes, qua, si in illa regione commorareris, adipisci potes, nimis tot animarum salutem, periculorum mercedem, tantæq; animi promptitudinis ac studij primum. Hinc meritò P. Balthasarus Alvarez, un. vit. c. 47. refertur, nostros extimulabat, ne essent nimium**

Instruct. III.

B

addi-

50 *De Conversatione Apostolica in communione*

addicti recollectioni, & negligerent agere cum proximis
spirituali animarum bono, eò quod hoc esset proprium
vocationis nostrae munus: Ideoque dicebat, nimium hoc
dium in hominibus ad curam animarum vocatis, non
Spiritum DEI, cum illis constet, divinam Majestatem con-
trarium velle, ad quod eos vocavit; & ideo talibus quiete
nimis amantibus DEVUM subtrahere portionem Spiritus tan-
quam otiosis & inutilibus servis. Id quod Alphonsus de R-
za Ord. S. Francisci, teste Alfonso Rodriguez, p. 3. tr. 1. c.
est expertus: cum enim hic bene multos annos in excolente
Indiæ Novalibus gnavoriter desudasset, & tandem fessus, stu-
recolligendi se, atque supremo certamini preparandi, sep-
sitâ aliorum curâ, in Hispaniam remigrasset, fassus est, quâ
ties Orationi vacabat, Christum Crucifixum sibi ob oculum
versari, sequentibus verbis expostulantem: Quare me in hunc
Cruce derelicto, tuam quietem, commodâq; sectaris? unde
Stationem reversus, strenuum multis annis Operarium erga
Nimirum talibus non immeritò illud D. Bonaventura
Pharetra amoris divini p. 2. c. 1. occini posset: Quomodo quod
potest dicere, se diligere DEVUM, & eius amorem appetere
qui eius imaginem videt in sterquilino jacere, & non cura-
aut si cogitat, quod Filius DEI pro animabus redimendis
mortuus est, & ipse pro animabus mori non cupit? Quomodo
credis, te amicitiam Sponsi habere, qui eius Sponsam ab adserio
non custodis? aut eam festinanter ad Sponsum non
ducis? In horum omnium majorem confirmationem non
rum proderit notasse, quod olim P. Martinus Gutierrez Fra-
nisco Riberæ Doctori Theologiae respondit, teste Ludovico
de Ponte c. 30. vit. P. Balth. Alvar. cum enim hic diceret,
creuisse se, colligere se, & domum quamquam prope Sacellum
B. Virginis (quam impensè amabat) extruere, & inde ad
cina loca concionandi gratia excurrere, reliquum verò tem-
pus cum libris suis consumere; respondit P. Martinus: Di-
mine Doctor, placet hujusmodi propositum, sed attendit
quis tunc sibi retineat optimum pignus, quod habet, propria
scilicet voluntatem. Quæ vox adeò cor ejus penetravit,
statim decreverit, relicto mundo Societatem ingredi. Quæ
optimè faciet Operarius, si exemplum Sponsæ sequatur,
qua S. Bernardus super illa verba Cant. 2. Surge, proponit
admirabilem

De Conversatione Apostolica in communione. - § 2
amica mea, columba mea, formosa mea, & veni: discurrens
sic loquitur: Audit sponsa, ut surgat, & properet, haud du-
biū, quin ad animarum lucra. Hoc siquidem vera & ca-
sta contemplatio habet, ut mentem, quam divino igne vehe-
menter succenderit, tanto interdum replete Zelo, & deside-
rio acquirendi Deum, qui eum similiter diligit, ut otium
contemplationis pro studio prædicationis libentissime inter-
mittat, & rursum potita votis aliquatenus in hac parte, tan-
tò ardentius redeat in idipsum, quantò se fructuosius inter-
misso meminerit, & iterum sumpto contemplationis gusto
valentius ad conquirendum lucrum, solita alacritate re-
currat.

III. Alterum impedimentum est diffidentia de gratia
ocationis, & nimirum ad proprias vires respectus; ratione cu-
jus multis evenit, quod olim Moysi & Aaroni dixit DEVS
Num. 20. Quia non credidistis mihi, ut sanctificaretis me
coram Domino, non introducetis hos populos in terram,
quam dabo eis. Quod proinde impedimentum ut removea-
tur, firmiter credendum est, quod S. Paulus Philipp. 2. dixit,
quod scilicet DEVS sit, qui operatur in nobis & gelle & per-
ficere pro bona voluntate, id est, juxta mensuram fiduciae,
quam de ejus auxilio, gratiaque concepimus, ita ut verissime
dixerit Sanctus Bernardus ser. 9. in Psal. qui habitat: Tantum
per nos operabitur DEVS, quantum se nostra in eum fiducia
extenderit. Hinc S. Paulus Corinthiis 2. c. 3. scribens, fidu-
ciam autem talem, inquit, habemus per Christum ad DEVUM;
non quod simus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, sed suf-
ficiencia nostra ex DEO est, qui & idoneos nos fecit Ministros
novi Testamenti. Quam doctrinam bene observans P. Bal-
thasar Alvarez dicere solebat, ut vit. c. 4. legitur: Ex quo
DEVS Religiosum posuit (id est, ad Statum Religionis & cu-
ram animarum vocavit) ipse eundem deducet cum profectu.
Quod si plus eum oneret, quam ferre possit, seipsum onerat,
quia in se recepit supplere, quod illi deest. Id igitur ego vel-
lem, ut ipse manu sua mihi aliquid imponeret, quod meas
facultates excederet, nam hoc ipsoteneretur id mihi dare.

IV. Tertium impedimentum est horror difficultatum &
laborum, qui in Conversatione Apostolica occurrere solent.
Ad quod impedimentum tollendum præclarè instruit, & hor-
tatut

§2. *De Conversatione Apostolica in communi.*

natur S. Chrysostomius hom. 43. illa S. Pauli 1. Cor. 16. vel spiri
expendens: *Ostium mihi apertum est magnum, & Adversarij metu*
multi. Super quæ verba sic discurrit: *Si magnum, quomodo pung*
adversarij? & respondet. *Quod multi adeo reluctentur, julum*
eum est Evangelica Victoria. Nusquam enim nocentissim ad D
ille Adversarius irritatur gravius, quam cum suorum instru
mentorum multa sibi eripi videt. Verum nos, ubi magnun prim
liquid & egregium facere statuerimus, nequaquam id nō mult
labore constitutum sit, cogitemus, sed utilitatem magis reffit,
ciamus. Vides igitur exemplum eius in Paulo, qui nihil, q[uod] pulc
multi essent Adversarij, cessat, serum, quod magnum pate prop
ostium, instat diligenter negotio. Nec ostium duntaxat, cons
lucrum animarum patet, seu optima etiam occasio ad divinæ cœpi
consolations abundantius percipiendas; hoc enim est, quod man
DEVS Jeremiæ olim promiserat, c. 15. dicens: *Si separaveris Basili*
preciosum à Cœli (id est, animas à peccato) *quos meum eni Paſt*
id est, omni voluptate perinde repleheris, sicut ori per proclat, rationem optimi cibi & potū varias delicias procurare solliuum
mus. Id quod S. Franciscus Xaverius præcipue expertus debet
ut qui inter summos labores & difficultates tantis deliciis tis, consolationibus cœlestibus affuebat, ut exclamare cogetur: *Satis est, Domine, satis est.* Sed & P. Henricus Haereticus, teste Orlandino p. 1. hist. Soc. tit. 8. num. 133. affirmabat, tantam in mediis pro animarum salute susceptis bulboribus esse copiam divinarum consolationum, ut quin ret, mallet his laboribus perpetuò frangi, quam subito in cœlu tempi rapi. In sede Juliacensi verò Provinciæ Pervanæ, licet nosti summos labores exaurirent, omnique terreno solatio canerent, tam incredibili tamen eorum animi voluptate profus debantur, ut illa sedes lætitiae domicilium fuerit appellatum curia quemadmodum annua litera Provinciæ Pervanæ anno 1603. testantur. Et verò, si Jacobo Patriarchæ olim omni Magno anni in gravissimis laboribus consumpti breves & pauci vi debantur, quia per eosdem Rachalem à se tantopere dilectas lucraturum se confidebat; quanto magis Operario omnibus laboribus, quos pro animarum pulcherrimarum lucro sustinet, breves & leves, imo & delectabiles videhuntur? V. Quartum impedimentum est Periculi tam corporali quo (puta morbi gravis, aut ipsius mortis incurvenda) quam spiri

versus metus. Difficile námque est, versari inter spinas, & ab eis non
pungi; & calcare terram pedibus, ita, ut nec pulvis, nec lu-
rus, tum ijs adhæreat, quemadmodum S. Hieronymus in Epistola
ad Damasum adverit. Ad quod impedimentum removen-
endum sequentes doctrinæ non parum juvabunt. Si scilicet
nun primò, ne periculum corporale timeat, meminerit, quām
multos DEVS ex manifestis ejusmodi periculis illatos eduxer-
e refrit, & præservarit, ut meritò hīc locum habere videatur
pulcherrimum illud cuiusdam Ascetæ effatum: *Vita, que*
ate propter charitatē periculo exponitur, per charitatem melius
at, conservatur. Deinde si meminerit, Pastoris se officium sus-
cipisse; bonum autem Pastorem, teste Christo Joan. 10. ani-
mam suam dare pro oībus suis, id quod clarius indicans S.
Basilius in mor. reg. 80. e. 14. & 16 ait, Operarios debere esse
Pastores ovium Christi, qui, quandocunque tempus postu-
prolat, ne animam quidem ponere pro illis dubitant, ut Evange-
e solium illis impertiant. Imò & Patres ac Nutrices illorum esse
tus debere, qui ex magnitudine ejus, quæ in Christo est, charita-
ticiis, parati sint libenti animo communicare non solum DEI
Evangelia, sed suam ipsorum vitam. Et verò si tam multi re-
periantur, qui cum ijsdem periculis corporalia ministeria
afflīgunt, magna cum alacritate ac sedulitate exhibent ijs ipsis, qui-
tis buscum agere formidat Operarius, meritò erubescere debe-
quirit, si illos modici lucri temporalis causa tam generosè con-
ciliū temnere videat illa pericula, & ipse ob spem inestimabilis
nostri præmij, lucrīque animarum eadem subire reformatidet. Si de-
bet canique meminerit, quām pretiosa & optabilis sit mors ejus-
modi in conspectu Domini, quæ in tali opere charitatis in-
fatuatur curritur; talis scilicet, quæ ipsi Martyrio comparetur, sic enim
S. Laurentius Justin. l. de S. Martino exp̄r̄sc̄ docet, dum ait:
Magnum prorsus est Martyrī genus, ultrò se pro Christi amore
aci vi dare periculus. Audi sine ferro Martyrem ex sola charitate
morientem. Et ideo in Romano Martyrologio 28. Febr. etiam
recensentur illi Presbyteri, qui Alexandriæ, cùm sub Valeria-
no Imperatore pestis savissima grassaretur, mōrbo illo la-
borantibus ministrantes, libentissimè mortem appetierunt,
quos velut Martyres religiosa piorum fides venerari consue-
vit; de quibus etiam S. Dionyhus Episc. Alexandrinus apud
Euseb.

§4 De Conversatione Apostolica in communi.

Eusebium l.7.c.16. sequens testimonium protulit: Ex P^{at} bus, qui Virtute erant præstantissimi, in hunc modum morte^{time} oppetiverunt, adeo ut istud mortis genus, quod propter inadibilem pietatem, & robustam fidem suscipiebatur, nihil splendore Martyrij abesse videretur. Ut verò etiā spiritu pericula non timeat, bene in primis notandum est, quod Iacobus Marchantius in virga Aaronis tr. 1. lecit. 5. sapienter vertit, quod scilicet, sicut DEVS novit hoc onus esse grave & gratiam ad ferendum haud dubiè velit suppeditare; si item & velit pericula temperare, & timoratis specialemp rectionem impendere; sic enim protexit Abrahamum in Ch dæa, Lothum in Sodomis, Jobum inter Infideles, Daniel in Babylone, quos omnes voluit esse perfectos in meditationis pravæ, ut nemo animum despondeat in quocunque tu, sed se potius divinæ Providentiæ, protectionique committat. Hinc P. Balthasar Alvarez, uti vita illius c. 5. retur, dicere solebat, securitatem in agendo cum Proximo, ex obedientia suscipitur, esse valde magnam, adeo, ut si obediendi causa infames faminas accederet, ut illas Christi lucraretur mundissimas haberet cogitationes, quasi esset quis Angelus; at si ex propria voluntate in cubiculo suo neret, fædis ibi cogitationibus ureretur. Nescio, inquit, modo quis possit tutum putare, quod à Domini voluntate dicit. Quanam, quæ securitas esse potest, ubi Deus non est. enim est, quod S. Bernardus dicebat: quando bene erit sine & quando malè cum illo? Certè Lancizius Opusc. 13. n. 4. testatur, no visse se non paucos, qui ex missionibus plurimorum redibant magis collecti, devoti, puri, circumspic & regularum observantes, quam in collegijs fuerint. Deinde bene etiam notandum, et si Deus non semper in ejusmodi periculis protegat à tentatione, hoc ipsum tamen ad maius meritum ac præmium permittere, id quod Marchantius apposito exemplo ex Sophronio in prato spir. c. 3. confirm dum narrat, Cononi Presbytero Alexandrino, cùm in milieribus baptizandis aut in ungendis gravissimas tentationes experiretur, ideoque Monasterium deserere vellet, S. Jo nem Baptistam apparuisse, & dixisse: Tolera, & persevera, ego te ab hoc certamine liberabo. Cùm verò ille post hanc hortationem, puellâ valde speciosa ex Perside oblatâ, iterum

timens scandalum, sumpto melote suo, omnino recederet, s.
norn Joannes iterum apprens dixit: *Revertere ad Monasterium,*
ina *& hoc te certamine eximam.* Conone autem respondentem,
nihil quomodo sperabo, quod toties pollicitus non præstisti? re-
ritua spondit Sanctus, *Volebam te pro hac pugna mercede donari, sed*
d Jai *quia non sis, ecce aufero à te bellum hoc, mercede autem operis*
ter carebis: simùlque ter sub umbilico ipsum signans, usq; adeò
rave omnem carnis rebellionem abstulit, ut Puellam illam bapti-
zans & ungens, mulierem esse non adverterit. Quòd si verò o-
emp mnino ipsū ex fragilitate labi contingat, certò tamē sibi per-
nCh suadeat, etiam ob hunc lapsum non esse omittendam conver-
niel sationem, sed potius commoda longè majora, quæ inde pro-
dio veniunt, consideranda. Id quod Marchantius l. c. ex illis Sa-
quel mononis Prov. 14. c. verbis ostendit: *Vbi non sunt boves, præ-*
ae co *sepe vacuum est: ubi autem plurima segetes, manifesta est*
reli *fortitudo bovis.* Quem locum ille allegoricè sic ad hunc sco-
no, c pum explicat. Sicut, qui caret boibus, habet præsepe, id est sta-
t si q bulum mundum. Qui autem boves habet, immundius habet
Chri stabulum, habet tamen etiam multitudinem fructuum; sic
sset i qui curam animarum non suscipit, nec in agro Domini la-
uo II borat, sed totus sibi vacat, fortè habet majorem munditiam
it, q conscientiæ. Sed qui boves suos jungit, id est, operas suas
terræ Proximis navat, hic aliquādo præsepe aut stabulum immundi-
est. b us habet; nam ex consuetudine hominum, & negotiosa vita
sine aliquid sordium saltem levium contrahere potest, ubiores
n. 4 tamen fructus merit. Quod ipsum alij similitudine duorum
globorum, quorum alter aureus, alter argenteus est, decla-
rur. inspe Deit usmo riant; ut enim aureus facilius quidem inficitur, sed ubi ite-
ma ius firmum purgatur, pretiosior longè est, quam argenteus; ita & is,
in m ation qui cum proximo agit, facilis quidem maculam contrahit,
. Jos even quoad meritum tamen & charitatem longè pretiosior est &
anc iteru acceptio coram DEO. Hinc ipse etiam Christus S. Gertrudi,
time ut l. 4. revel. c. 47. videre est, dixit: *Si quis amans veritatem,*
pro illa defendenda in aliquibus delinquit, durioribus verbis,
Zelo impellente, aliquos corripiendo, aut alio quoque modo, sive negligenter, sive districtiū agendo, hunc ego
certè apud Deum Patrem & omnes cœli cives fideliter excu-
sabo,, quemadmodum Mariam Magdalenam excusavi, imo
pro ipso universa emendabo. Et alias l. 3. c. 58. cùm ad-
verte-

56 De Conversationē Apostolica in communi.

verteret eorū suūm debile in aliquos defectus incidere, & sed e
men illud Deo offerret, ut in illo repausaret, respondit D cont
minus: Tuūm debile cor tali affectu oblatum tantō grati nobi
accepto, quām alterius cor fortē, sicut magis acceptatur b div
itia multa venatione agitata, quām domestica, cōd quōd a doct nes illius teneriores sint, ac suaviores ad vescendum.

VI. Quintum denique impedimentum est, laboris suscep utl.
aut suscipiendi sterilitas, quōd scilicet nullus ex eo fructu non re
secutus videatur, aut etiam secuturus sperari possit. Ad quātia, mis
impedimentum removendū sequentes tres doctrinæ in bor Agr
parūm conducent. Prima est, quōd non hoc ipso, quia fructu rep
statim non respondet, omnino de eo desperandum sit. Nam cun
comune haber proverbiū, *Gutta cavat lapidem, non vi, sape cadendo.* Ideo S. Chrysostomus Conc. 1. de Lazaro sapie qui
ter discurrīt: *Non erexi quidem agrotantes, attamen eos, qui* citt
valent, reddidi fortiores. Non abduxit quosdam à virtuso opt:
mo noster, sed tamen eos, qui cum virtute agunt, reddidit a præ
tentiores. Supra hac quoque quidquam addam tertium hoc à no
non persuasi, sed forte cras persuadere potero. Quōd si min doē
eras, attamē perendie, aut quarto ab hoc die forte persuaser gno
Qui hodie, quae audivit, repulit, cras fortassis audiet, & re offi
piet. fortassis post dies plures præbebit animum ijs, quā dica lost
tur. Quandoquidem & illud crebrò fit, ut piscator, qui per n gra
tum diem vacuum attraxerit retē, sub noctem jam abire p isa
rans, capto, qui ipsum per totū diē fefellerat, pisces descendit. quo
Etenim si agricola protinus ab agriculturā resiliat, quod si et si
mel atque iterum, aut sapiens aeris acciderit inqualitas, si vis
me brevi periremus omnes. Et iterum ho. 3. in 1. Cor. Si hodi nen
nemini persuaseris, inquit, persuadebis postridie; et si nun cior
quam persuaseris, mercedem tamen integrām habebis; & pre
non omnibus, paucis tamen ex multis persuadere poteris. Nas que
neq; Apostoli universo orbi persuaderunt, licet cum omnib; præ
disputarint, & mercedem in omnibus assentiū sint. Noli ergo si q
cum orbem terra salvū facere non possis, etiam parva contem re i
nere. Neq; majorum desiderio à parvitate abstrahas; si cent gor
tum nequis, decem curam suscipias; si decem non possis, nol tiax
quinque despicer; si quinque vires tuas excedunt, unum m tiax
contemnas. Quōd si neq; hoc possis, noli desperare, noli labor face
eere. Nōnne vides in negotiationib; non auro duntaxat,

sed etiam argento mercatores negotiari? Nam si parva nihil
contempserimus, assequemur & magna. Si autem neglectui
nobis illa essent, neque hac facile assequi possemus. Sic singuli
divites evadunt, cum magna simul & parva colligunt. Hanc
doctrinam sanè animo firmiter impresserat zelossum ille
Indiae, Japoniaeque Operarius, S. Franciscus Xaverius, qui,
ut l. 6. c. 17. vit. refertur, monebat cultores animarum, ut
non fortius magis, quam perseverantiū eorum perferrent vi-
tia, infirmitatem sustinerent, frugēmque seminis factæ, la-
borumque (quamvis serae spei) fructum velut boni Christi
Agricolæ exspectarent, haud ignari, qui seminant in lacry-
mis, in exultatione messuros. Quod si ab initio tales non
reperirent, quales expeterent, ita cum illis se gererent, ut
cum improbis Filiis boni parentes, Deique benignitate freti,
qui hominum mentes suo demum tempore ad bonam perdu-
cit frugem, non diffiderent eos aliquando tales fore, quales
optarent. Quare nunquam desinerent eos omni studio colere,
præsertim cum Deus omnium communis Parens, quamvis Iesus
a nobis, benignè tamen omnibus facere non desistat. Altera
doctrina est, quod, etsi alius fructus non sequeretur, sat mag-
nos tamen fructus jure merito censi debeat, satisfecisse
officio suo, & voluntatem Dei impleuisse; uti idem S. Chry-
stostomus sapienter notavit, dum l.c. dixit: *Vt in amaratione no-
stra aliquid proficiat! Quod si post longam admonitionem in
ijsdem vitiis perseveraverint, ne sic quidem desistemus illis,*
quod rectum est, consulere, quandoquidem & aquarum vene-
et si nullus geniat aquatum, manant tamen: & fontes, quā-
vis hauriat nemo, tamen scatebras emittunt: & amnes, etsi
nemobibat, nihilo secundus fluunt; sic oportet & illum, qui con-
cionatur (& conversatur) quamvis nullus auscultet, tamen
præstare, quidquid in ipso situm est. Siquidem hac lex nobis,
qui sacri sermonis administrationem suscepimus, à benigno
præscripta est DEO. Sic S. Ignatius, teste Maffeo l. 2. c. 11.
Si quem omnia expertus, tamen è peccatorum cenno extrahe-
re non potuisset, non ideo contrahebat animum, vel se an-
gori dabat, quasi oleum & operam perdidisset, sed consciencie
& officij fructu contentus, acquiescebat in alto providen-
tiae divinæ consilio. Idem alios, teste Ribadencira l. 5. c. 11.
facerehortabatur, Angelorum Tutelarium exemplo, quā

D

§ 8 De Conversatione Apostolica in communia
quos à Deo sibi commissos acceperunt, monent, quoad p-
sunt, defendunt, regunt, urgent, ad bonum jvant; sed si v-
luntatis libertate abutuntur illi, & inobedientes atque obli-
nati sunt, propterea tamen nullo anguntur mōrōre, nullā
ficiunt molestiā. Curavimus, inquiunt, Babylōnem, & n-
est sanata. Tertia denique doctrina est, quod neque p̄m
suo sit labor caritūs, licet omni alio fructu deſtituatur,
quod memorabili ſententia S. Bernardus Eugenio l. 4.
confid. c. 2. declaravit: *Noli diffidere, inquit; curam exi-
ri, non curationem.* Denique audisti: *curam habe illius,*
non cura, vel ſana illum. Verō dixit quidam: *Non eſt*
Medico ſemper, relevetur ut ager. At melius tibi propono
tuis. Paulus loquitur: *plus omnibus laboravi, non ait, pl-*
omnibus profui, aut plus omnibus fructificavi, Verbum in-
lens religiōſimē vitans. Alias autem noverat homo, qua
docuit Deus, quia unusquisq; ſecundū labore accipiet,
ſecundū proventum. Ita, queso, *Eſt tu fac, quod tu um-
nam Deus, quod ſuum eſt, faciet:* ſatis abſque tua anxietate
Eſt ſollicitudine curabit. Planta, riga, fer curam, *Eſt tu*
explēviſti partes: ſane incrementum, ubi voluerit, da
Deus. Vbi forte noluerit, tibi deperibit nihil, dicente ſc-
ptura Sap. 10. Reddet Deus mercedem laborum ſandorum
ſuorum. Securus labor, quem nullus valet evacuare deſectu-
Quod ipsum etiam B. Virgo S. Birgittæ l. 4. revel. c. 21. oī
ſequentibus verbis iñſtuavit: *Amici Dei non habent atti-
diari in ſervitio Dei, ſed laborare, ut homo malus fiat mi-
lior;* *Eſt homo bonus veniat ad perfectiora.* Nam qui cum
voluntatem haberet ſibilandi in aures omnium tranſeu-
tium, quod IESVS Christus eſſet verè Filius Dei, *Eſt facie-*
do conuertitur, quantum posſet, ad aliorum conversionem, licet
*nulli vel pauci conuerteſtentur, nihilominus eandem mer-
cedem obtineret, acſi omnes conuerteſtentur, ſicut per exem-*
plum dico tibi: Si duo Mercenarij ex precepto Domini fodierent
*montem durifimum, *Eſt* alius inueniret aurum eleſtum*
*alius verò nihil. Iſti propter laborem *Eſt* voluntatem digni-
ſeffent aequali mercede.* Merito ergo quivis Operarius Arti-
cis illius exemplum ſequitur, qui, teste Seneca ep. 7. quæſitu-
r? *Satis ſunt, inquiunt, pauci, ſatis unus, ſatis nullus.*

PARS I.